

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput XXVII. De ordine constructionis

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

REGULA VII.

* O Vocandi, Compellandi, aut Blandiendi, Vocativum asciscit. ut :

O Deus, ades mihi propitius.

O Corydon, Corydon, quæ te dementia cepit.

O Melibæe, Deus nobis hæc otia fecit.

† Sæpius tamen O Vocandi omittitur. ut :
Musa mihi causas memora. Virg. 1. Æn.

Credo vos mirari, Judices, Cic.

Hæc etiam de Interjectionum Syntaxi.

CAPUT XXVII.

DE ORDINE CONSTRUCTIONIS.

† Quotuplex est Ordo dictionum ?

Duplex : Oratorius sive Artificialis, & Grammaticus seu Naturalis.

† Quid est Ordo Oratorius seu Artificialis ?

Est qui ab arte proficiscitur ; & diligentium Veterum Scriptorum probatorum lectione, tum imitatione addiscendus est.

† Quid est ordo Grammaticus seu Naturalis ?

Est qui à natura ipsa proficiscitur ; & ex præceptis seu Regulis certis est cognoscendus.

† Quando utimur Ordine Oratorio ?

In communi usu loquendi & scribendi.

† Quando utimur ordine Grammatico ?

In

In Scriptorum expositionibus, ut verborum sententias expeditiùs assequamur.

† *Quot traduntur Regule de Ordine Grammatico?*

Decem. I. Initio sumuntur particulae Excitandi, si adsunt. *h. e. Adverbia Hortandi, Vocandi, Optandi, Demonstrandi, Prohibendi, Similitudinis, Item habentia vim Relativam, ut Donec, Quando, Quum, Dum, &c. Conjunctiones item Causales, Ratiocinativæ, Completivæ; & Interjectiones omnes.*

II. Si Excitandi particulae non adsunt, Vocativus orditur constructionem, si adest. *Is enim absolute ponitur.*

III. Sive adsit, sive non adsit Vocativus, Nominativus jam quærendus, aut quod vice Nominativi fungitur.

IV. Post Nominativum sequitur Verbum personale finitum; inde Adverbia, Nominativus sequens, aut Obliqui.

V. Si occurrunt Impersonalia, ab ipsis inchoanda est constructio, nec quærendus Nominativus.

VI. Sæpè plura Nomina per Appositionem, aut alias Regulas coherent.

VII. Substantivum Adjectivo suo præmittitur, nisi vis Adverbii Adjectivo juncti diversum postulet; aut Substantivum regat aliud Substantivum. *ut: Eheu, quam pingvi macer est mihi taurus in arvo. Ordo est: Eheu quam macer taurus [non taurus quam macer]*

Cc est

est mihi in arvo pingvi. Sic: Tant'ane vos tenuit generis fiducia vestri? Ordo est: Tant'ane fiducia generis vestri tenuit vos? [non, Fiduciane tanta generis.]

VIII. Obliqui & Infinitivi, & quicquid regitur, sequitur dictionem regentem.

IX. Particulæ Interrogativæ etiam præcedunt. ut: Cui dono libellum hunc? Non, Dono cui libellum hunc? Vel, Dono libellum hunc cui? Sic: Cuius puerum adduxisti? Cuius est liber? Non, Adduxisti puerum cuius? Liber est cuius?

X. Completur in Constructione, sicubi in textu aliquid dissimulatum est; & δὲ τοῦ ἀορίστου repetitur, quod plura, & diversa, & loco disjuncta regit.

□ Da exempla.

Hor. 1. od. 3. Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helena, lucida sidera,
Ventorumq; regat pater,
Obstrictis aliis præter Iapyga,
Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium sinibus Atticis.

Ordo est: [ô] Navis, quæ debes Virgilium creditum tibi, sinibus Atticis, Sic Diva potens Cypri regat te: Sic fratres Helena, sidera lucida [regant te]: Paterq; ventorum [regat te], aliis [Ventis] obstrictis, præter Iapyga.

Sic:

Hor. 1. od. 12. Quem virum, aut heros, hyra
vel acri

Tibia

CONSTR

Tibia sumis
Quem Deum

Ordo est: [ô] Cl
sumis celebrare hyra
[sumis celebrare?]
recomer?

Hor. 1. od. 15. Pastor
vibus

Idem Helene

Ingrato celestis

Ventos, ut ca

Nereus fata.

Ordo est: Quæ
Helene am hospitam p
Nereus obvium Ven
neret fata fera.

FINIS

PRO

CA

QUID PROS

eius objecta

Quæ

Præfata est pars
barum affectiones d

CONSTRUCTIONIS.

403

Tibia sumis celebrare Clio?
Quem Deum? cuius recinet jocosa
Nomen imago?

Ordo est: [ô] Clio, quem virum aut heroa
sumis celebrare lyrâ vel tibiâ acri? quem Deum
[sumis celebrare?] cuius nomen imago jocosa
recinet?

Sic:

Hor. 1. od. 15. Pastor quum traheret per freta na-
vibus

Ideis Helenen perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera

Nereus fata.

Ordo est: Quum Pastor perfidus traheret
Helenam hospitam per freta navibus Ideis; [tunc]
Nereus obruit Ventos celeres otio ingrato, ut ca-
neret fata fera.

FINIS SYNTAXEOS.

PROSODIA.

CAPUT I.

QVID PROSODIA, ET QUÆ
eius objecta, deq; eorum uno,

Quantitate.

† Quid est Prosodia? 1

Prosodia est pars Grammaticæ, quæ Sylla-
barum affectiones docet.

Cc 2

Quot